

De actiegroep Fossilvrij Hoger Onderwijs Utrecht steunt de acties van de studenten van End Fossil Occupy om hoger onderwijsinstellingen te bewegen alle banden met de fossiele industrie te verbreken.

De klimaatcrisis is een urgente en existentiële dreiging

De klimaatcrisis is de grootste bedreiging voor de mensheid en de planeet, aldus António Guterres, secretaris-generaal van de Verenigde Naties, en we hebben niet veel tijd meer om de ergste consequenties te voorkomen. Het recente IPCC-rapport is glashelder: het is noodzakelijk om het gebruik van alle fossiele brandstoffen onmiddellijk, snel en diepgaand naar beneden te brengen. Ook het toonaangevende Internationale Energie Agentschap (IEA) stelde al in 2021 dat er onmiddellijk een einde moet komen aan alle nieuwe investeringen in fossiele brandstoffen. Fossiele bedrijven als Shell, BP, etc. blijven hier echter in investeren. Hoger onderwijsinstellingen zouden een leidende rol moeten spelen in het tegengaan van de klimaatcrisis, als wetenschappelijke gemeenschap die de feiten en urgentie begrijpt. In plaats daarvan zien we dat de universiteiten en hogescholen kleine stappen nemen, terwijl er een radicale en snelle transformatie nodig is.

De samenwerking tussen het hoger onderwijs en de fossiele industrie is problematisch

Veel hoger onderwijsinstellingen werken nog samen met de fossiele industrie, enerzijds vanuit de gedachte dat ze zo meewerken aan de energietransitie, anderzijds omdat het hen middelen oplevert om onderzoek te kunnen doen. De grote bedrijven uit de fossiele industrie investeren echter maar een klein percentage van hun omzet in hernieuwbare energie en hebben geen ambitieuze duurzaamheidsdoelen in lijn met het klimaatakkoord van Parijs. Door met hen samen te werken verschaft het hoger onderwijs de fossiele industrie ten onrechte een groen imago en legitimeert ze de bedrijfsvoering van deze bedrijven. Bovendien blijkt steeds duidelijker dat samenwerking met de fossiele industrie de onafhankelijkheid van de wetenschappers ondermijnt. Fossiele bedrijven sturen met hun geld de onderzoeksagenda's en wetenschappers die afhankelijk zijn van subsidies uit de fossiele industrie voelen zich niet vrij om kritiek te uiten op de praktijken van deze bedrijven.

Burgerlijke ongehoorzaamheid als laatste redmiddel

End Fossil Occupy maakt gebruik van burgerlijke ongehoorzaamheid als pressiemiddel. Bij burgerlijke ongehoorzaamheid overtreden burgers bewust de wet om publiekelijk vermeend onrecht aan te kaarten, op een niet-gewelddadige wijze. Er zijn verschillende rechtsfilosofische gronden om burgerlijke ongehoorzaamheid als legitiem middel te erkennen, bijvoorbeeld als de zaak zwaarwegend is en wettelijke middelen onvoldoende resultaat opleveren. De klimaat noodtoestand en het uitblijven van noodzakelijke actie om deze tegen te gaan ziet End Fossil Occupy als een rechtvaardiging voor de inzet van burgerlijke ongehoorzaamheid. De studenten kiezen ervoor om gebouwen te bezetten als laatste redmiddel om een breder bewustzijn te creëren dat het anders moet. Ongemakkelijke acties, die de ongemakkelijke boodschap dat we radicaal andere keuzes moeten maken een zetje geven, zijn soms nodig blijkt uit de geschiedenis: burgerlijke ongehoorzaamheid heeft een belangrijke rol gespeeld bij grote maatschappelijke transformaties zoals de afschaffing van de slavernij en de burgerrechtenbeweging in de Verenigde Staten. Een voorbeeld uit

eigen land is de actiegroep Stop de Kindermoord, die in de jaren zeventig streed voor verkeersveiligheid en vermindering van het aantal verkeersslachtoffers. Deze groep organiseerde massale demonstraties en blokkeerde wegen, wat uiteindelijk leidde tot maatregelen om de verkeersveiligheid te verbeteren.

Het is belangrijk om burgerlijke ongehoorzaamheid acties op een vreedzame en doordachte manier uit te voeren om het geweldloze karakter van de beweging te behouden en te benadrukken. Dit doet End Fossil Occupy. Of, om in de woorden van António Guterres te spreken: "klimaatactivisten worden soms afgeschilderd als gevaarlijke radicalen, maar de echt gevaarlijke radicalen zijn landen die de productie van fossiele brandstoffen verhogen."

Hoger onderwijs: spreek je uit en onderneem actie!

Hoger onderwijsinstellingen hebben een belangrijke positie in de maatschappij. Veel mensen hebben vertrouwen in deze instellingen en hechten waarde aan onze kennis en expertise. Daarom is het van groot belang dat wij als hoger onderwijsinstellingen ons uitspreken over de klimaatcrisis om het bewustzijn te vergroten en de urgentie van het probleem te benadrukken. Hoger onderwijsinstellingen hebben bovendien een verantwoordelijkheid naar hun studenten en medewerkers om hen voor te bereiden op een toekomst waarin de klimaatcrisis een belangrijke rol speelt. Door ons uit te spreken en actief bij te dragen aan oplossingen voor de klimaatcrisis, kunnen wij als hoger onderwijsinstellingen onze studenten en medewerkers opleiden en inspireren om zich in te zetten voor een duurzame toekomst.

Het is tijd dat hoger onderwijsinstellingen de klimaatcrisis erkennen als noodtoestand en studenten en medewerkers de middelen geven om onze samenleving te transformeren. Wij steunen daarom End Fossil Occupy in hun acties en hopen dat onderwijsinstellingen hun eisen serieus nemen.

Actiegroep Fossilvrij Hoger Onderwijs Utrecht